

Asia: VN/23793/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuttavaa ansiopäivärahan määrän alentamista koskevasta ehdotuksesta?

Teollisuusliitto vastustaa ansiopäivärahan määrän alentamista. Teollisuusliitto pitää lisäksi esityksen ajankohtaa huonona.

Teollisuusliitto katsoo, että ansiopäivärahan porrastaminen rankaisee työttömiä, jotka eivät aktiivisesta työhausta huolimatta kykene työllistymään. Esitys on ongelmallinen erityisesti tilanteissa, joissa yleinen työllisyystilanne heikkenee ja avoimien työpaikkojen määrä vähenee.

Teollisuusliitto korostaa, että esitetty ansiopäivärahan porrastus tulee rikkomaan lomautusjärjestelmän nykyisessä muodossaan, kun lomautettujen työntekijöiden ansiopäiväraha leikkautuu porrastusten mukaan. Teollisuusliitto katsoo, että toteutuessaan esitykset heikentävät lomautusjärjestelmän olemassaolon perusteita.

Teollisuusliitto arvion mukaan tämä tulee aiheuttamaan ei-toivottuja vaikutuksia tilanteissa, joissa lomautukset johtuvat kausi- tai suhdanneluontoisesta kysynnän vaihtelusta. Jatkossa jopa lyhytaikaisesti lomautetut työntekijät saattavat joutua vaihtamaan työpaikkaa vastoin osapuolten eli työntekijän ja työnantajan yhteistä tarkoitusta.

Yhdistettynä hallitusohjelman mukaisiin yhteistoimintalain ja työsopimuslain uudistamisen tavoitteisiin, tulee ansiopäivärahan porrastaminen jäykistämään työmarkkinoita, kun lomautusjärjestelmä ei enää vaikuta houkuttelevalta vaihtoehdolta työntekijäpuolen silmissä. Ansiopäivärahan porrastaminen yhdistettynä yhteistoimintalain ilmoitus- ja neuvotteluaikojen leikkauksiin ulkoistaa liiketoimintariskiä merkittäväällä tavalla yrityksiltä työntekijöille. Teollisuusliitto pitää tätä yhteisvaikutusta kohtuuttomana ja yhteiskunnallisesti kestävämmänä.

Teollisuusliitto katsookin, että vähintään esityksessä tulisi huomioida vaikutukset lomautettuihin. Lomautusjärjestelmän toimivuuden turvaamiseksi tulisi lomautettujen osalta esitykseen tulla poikkeus, joka sulkee lomautetut työntekijät ansiopäivärahan porrastamisen ulkopuolelle.

Teollisuusliitto katsoo, ettei ansiopäivärahan tason alentamisen tule koskea työttömyysturvalain 6 luvun 9§ mukaisilla lisäpäivillä olevia. Tämä johtuu siitä, että näiden henkilöiden ansiopäivärahan enimmäisaika ei ala alusta, vaikka nämä täyttäsivät työssäoloehdon uudelleen. Teollisuusliiton kanta on, että ansiopäivärahan tason tulee palautua täyteen työntekijän siirtyessä lisäpäiville. Tämän jälkeen etuutta ei tulisi enää alentaa.

Lausuttavaa palkkatuettua työtä ja työssäoloehdotusta koskevasta ehdotuksesta?

Teollisuusliitto ei kannata esitystä siitä, ettei palkkatukityö enää jatkossa kerrytä työssäoloehdotusta. Esitys vaikeuttaa vaikeasti työllistyvien mahdollisuuksia päästä ansiopäivärahalle ja näin ollen heikentää vaikeasti työllistyvien toimeentuloa entisestään.

Lausuttavaa työllistämismääränsäätelyn ja siihen liittyvän sääntelyn kumoamisesta?

Teollisuusliitto ei kannata työllistämismääränsäätelyn poistamista. Työllistämismääränsäätelyn poistaminen hankaloittaa vaikeasti työllistyvien pääsyä takaisin ansiopäivärahalle ja näin ollen heikentää vaikeasti työllistyvien toimeentuloa.

Lausuttavaa työttömyysturvaseuraamuksia koskevasta ehdotuksesta?

Teollisuusliitto pitää hyvänä, että palkkatukityö huomioidaan jatkossakin työvoimapolitiittisena seuraamuksena asetetun työssäoloehdotuksen täyttämiseksi.

Lausuttavaa ehdotuksesta, joka koskee luopumista eräistä työssäoloehdotusta ja ansiopäivärahan määrää koskevista ikäsidonnoista poikkeuksista?

Teollisuusliitto ei kannata mitään esitystä ikäsidonnoista poikkeuksista luopumista. Esitys siitä, että 58 vuotta täyttäneiden ansiopäivärahan tasoa ei suojata jatkossa uuden työssäoloehdotuksen täyttämisen jälkeen. Esitys tulee heikentämään iäkkäiden työttömien toimeentuloa. Se että 60 vuotta täyttäneet eivät voi jatkossa kerryttää työssäoloehdotusta työllistymistä edistävällä palvelulla tulee osaltaan vaikeuttamaan 60 vuotta täyttäneiden pääsyä takaisin ansiopäivärahalle ja näin ollen heikentää heidän toimeentuloaan. Myös ikäänntyneitä koskevan velvoitetyösääntelyn poistaminen tulee heikentämään ikäänntyneiden toimeentuloa.

Lausuttavaa vaikutuksista kotitalouksiin?

Esitetyt muutokset tulevat heikentämään sekä työttömien että lomautettujen toimeentuloa, ja näin ollen esitykset tulevat heikentämään kotitalouksien ostovoimaa. Erityisesti ikäänntyneiden ja vaikeasti työllistyvien osalta vaikutukset tulevat olemaan negatiivisia. Teollisuusliitto painottaa, että varsinkin tilanteessa, jossa yleinen työllisyystilanne heikkenee, tulevat vaikutukset kotitalouksille olemaan ostovoimaa heikentäviä.

Lausuttavaa esityksen taloudellisista vaikutuksista (ml. vaikutukset julkiseen talouteen, työllisyyteen ja kuntiin)?

Teollisuusliiton arvion mukaan esitykset tulevat lisäämään muiden sosiaaliturvaetuuksien käyttöä. Teollisuusliitto katsoo, että esitysten positiiviset työllisyysvaikutukset ovat ylimitoitettuja tilanteessa, jossa yleinen työllisyystilanne heikkenee ja avoimien työpaikkojen määrä vähenee. Kotitalouksien ostovoiman heikentyminen tulee heikentämään myös julkista taloutta.

Lausuttavaa vaikutuksista toimeenpanijoihin (ml. vaikutukset työttömyysetuuden maksajiin ja julkisen työvoimapalvelun järjestäjään)?

Teollisuusliiton arvion mukaan esitetyt muutokset tulevat aiheuttamaan merkittävästi lisätyötä työttömyyskassoille lisääntyvän jäsenneuvonnan kysynnän, ja työttömyyskassojen henkilökunnan lisäkouluttamistarpeiden kautta. Arvioiden mukaan muutoksenhakuasioissa esitykset aiheuttavat lisätöitä.

Teollisuusliitto katsoo, että esitettyjä muutoksia on liikaa suhteessa valmistelu-aikaan ja muutosten toimeenpanoon.

Lausuttavaa muista vaikutuksista (ml. vaikutukset yrityksiin ja muihin työnantajiin)?

Teollisuusliiton arvion mukaan esityksillä tulee olemaan ei-toivottuja vaikutuksia yrityksille lomautusjärjestelmän toimivuuden kautta. Jatkossa jopa lyhytaikaisesti lomautetuilla työntekijöillä on nykyistä heikommat kannusteet jäädä lomauttavan työnantajan palvelukseen.

Lausuttavaa siitä miten muutosten vaikutuksia voitaisiin seurata ja arvioida jälkikäteen?

-

Lausuttavaa voimaantulosta ja siirtymäsäännöksestä?

-

Muuta lausuttavaa esityksestä?

Teollisuusliitto korostaa esitysten negatiivista vaikutusta lomautettujen asemaan ja koko lomautusjärjestelmän oikeutukseen. Aiemmin lausutun mukaisesti Teollisuusliitto painottaa, että hallitusohjelman mukaisten yhteistoimintalain ja työsopimuslain uudistamisen tavoitteiden kanssa ansiopäivärahan porrastaminen tulee romuttamaan lomautusjärjestelmän nykyisellään.

Esityksessä ei ole riittävällä tavalla arvioitu vaikutuksia lomautettuihin ja lomautusjärjestelmän toimivuuteen.

Esityksessä ei ole arvioitu riittävällä tavalla esitysten vaikutuksia vaikeasti työllistyvien ja ikääntyneisiin työttömiin.

Lisäksi Teollisuusliitto painottaa, että nyt esitetyt heikennykset ansiopäivärahaan yhdistettynä aiemmin tehtyihin työttömyysturvan heikennyksiin vaikuttavat merkittäväällä tavalla negatiivisesti työttömien toimeentuloon. Erityisesti toimeentulo heikentyy vaikeasti työllistyvien ja ikääntyneiden työttömien osalta.

Erityisesti kausiluontoisessa työssä negatiiviset vaikutukset korostuvat, kun lomautukset ovat normaali osa työsuhdetta.

Kohdennettu kysymys TE-toimistoille ja työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana oleville kunnille: Mikä on tilastotietoihin tai arvioon perustuva käsityksenne muutoksen taloudellisista ja muista vaikutuksista, jos palkkatuettu työ kerryttäisi kokonaisuudessaan työssäolovelvoitetta ja koulutusta vailla oleville nuorille asetettua seuraamusta?

-

Malste Antti
Teollisuusliitto ry.